SORTLAND KOMMUNE

Arkivsaknr.:	26/2935
Dok.nr:	26/13793
Arkiv:	FA
Saksbehandler:	Johnny Kvalø
Dato:	25.05.2026

Tertialrapport 1 -2026

Utvalgssaksnr.	Utvalg	Møtedato
PS - 024/26	Driftsutvalget	10.06.2026
PS - 040/26	Formannskapet	11.06.2026
PS - 027/26	Kommunestyret	22.06.2026

KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING
Økonomirapport per 1. tertial 2026 tas til orientering

Nye opplysninger

Formannskapet behandling - 11.06.2026 - PS-040/26

BEHANDLING I MØTE

Forslag fra politikere

Tilleggsforslag fra H, FRP, SP, foreslått av Roar Wessel-Olsen, Høyre

Kommunestyret har forventning om at deltakelse i KS- *Nettverk for bærekraftig kommuneøkonomi* ses i sammenheng med arbeidet med prosess knyttet til budsjett og økonomiplan 2027-2030

Kommunalsjef Økonomi, Johnny Kvalø redegjorde for saken.

(Vedlegg)

Votering:
Kommunedirektørens innstilling inkl. tilleggsforslaget fra H, FRP, SP enstemmig vedtatt.

Formannskapet PS - 040/26 VEDTAK:
Økonomirapport per 1. tertial 2026 tas til orientering

Kommunestyret har forventning om at deltakelse i KS- *Nettverk for bærekraftig kommuneøkonomi* ses i sammenheng med arbeidet med prosess knyttet til budsjett og økonomiplan 2027-2030

Driftsutvalget behandling - 10.06.2026 - PS-024/26

BEHANDLING I MØTE

Forslag fra politikere

Kommunalsjef økonomi og virksomhetsstyring Johnny Kvalø orienterte om saken.

(Vedlegg)

Votering:

Saken enstemmig tatt til orientering.

Driftsutvalget PS - 024/26 VEDTAK:
Saken tas til orientering.

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN
Saken gjelder behandling av tertialrapport 1–2026 for Sortland kommune, herunder vurdering av økonomisk status per 1. tertial og behov for budsjettreguleringer i inneværende år. Tertialrapporten gir kommunestyret et oppdatert bilde av utviklingen i drift, sentrale inntekter og utgifter, status i tjenesteområdene, sykefravær samt behov for justeringer som følger av endrede forutsetninger og vedtatte omorganiseringer.

Saken fremmes for å sikre nødvendig politisk styring og tidlig oppfølging av avvik, samt for å legge til rette for at kommunen så langt som mulig kan tilpasse driften til gjeldende økonomiske rammer. Rapporten viser samtidig at kommunen står i en svært krevende økonomisk situasjon, og at det er behov for tydelige prioriteringer og videre oppfølging gjennom året.

Saksfremlegget er utformet ved bruk av kunstig intelligens og er etterfølgende kvalitetssikret.

FAKTA I SAKEN
Tertialrapport 1–2026 bygger på regnskapstall og periodisert budsjett per april 2026. Rapporten viser at Sortland kommune samlet styrer mot et merforbruk på 1,476 MNOK per 1. tertial. Samtidig er det betydelige avvik mellom sektorene, og rapporten viser at merforbruket i realiteten er høyere på enkelte områder enn det som fremgår av den ordinære tertialoppstillingen, blant annet som følge av tekniske etterslep i regnskapsintegrasjonen på sektor oppvekst.

På sentrale poster forventes reduserte generelle driftsinntekter på 3,118 MNOK. Dette skyldes hovedsakelig lavere vertskommunetilskudd enn budsjettert, samt oppdaterte prognoser for skatt og rammetilskudd. I tillegg ventes en økning i renteutgifter på 1,2 MNOK som følge av høyere rentenivå på kommunens gjeld. Samtidig viser oppdatert pensjonsprognose et vesentlig lavere utgiftsnivå enn forutsatt i vedtatt budsjett, med en positiv effekt på 18,383 MNOK.

Ved regnskapsavleggelsen for 2025 ble kommunens disposisjonsfond brukt opp i sin helhet. Det foreligger i tillegg et udekket driftsresultat fra 2025 på 4,946 MNOK og et udekket investeringsregnskap på 5,105 MNOK. Dette medfører at tidligere budsjettert bruk av disposisjonsfond i 2026 ikke kan opprettholdes. Rapporten viser videre at oppvekst har et reelt merforbruk på om lag 8,75 MNOK, hovedsakelig knyttet til NAV integrering og individoppfølging. Helse og omsorg rapporterer et merforbruk på 1,422 MNOK, mens samfunnsområdet har et merforbruk på 3,538 MNOK. Kulturfabrikken er fra 1. mai 2026 overført til kommunen, og regnskapet derfra viser også udekket drift fra 2025.

VURDERING
Kommunedirektøren vurderer at tertialrapport 1–2026 dokumenterer en økonomisk situasjon som fortsatt er svært krevende. Selv om oppdaterte pensjonsprognoser bidrar positivt og reduserer det samlede avviket, endrer dette ikke hovedbildet: kommunen har et driftsnivå som er høyt sett opp mot disponible inntekter, samtidig som handlefriheten er sterkt svekket som følge av oppbrukte fond og udekket merforbruk fra foregående år.

Det er etter kommunedirektørens vurdering nødvendig å gjennomføre de foreslåtte budsjettreguleringene for å få budsjettet bedre tilpasset faktiske forhold. Dette gjelder både reguleringer som følger av svikt i inntekter og økte utgifter, og reguleringer som skyldes organisatoriske endringer. Samtidig må det understrekes at budsjettreguleringer i seg selv ikke løser de underliggende strukturelle utfordringene i kommuneøkonomien. Det vil fortsatt være nødvendig med stram økonomistyring, tett oppfølging i sektorene og vurdering av ytterligere tiltak gjennom året.

For kommunestyret er det viktig å merke seg at rapporten ikke bare viser avvik i enkeltenheter, men også peker på et mer grunnleggende behov for å tilpasse tjenestenivå og ambisjoner til kommunens økonomiske bæreevne. Når tidligere års merforbruk skal dekkes inn samtidig som driften i 2026 må bringes under kontroll, blir det politiske handlingsrommet mer begrenset. Dette tilsier at videre prioriteringer må være realistiske, målrettede og forankret i kommunens samlede økonomiske situasjon.

Personalmessige forhold
Tertialrapporten viser at kommunen er inne i en omorganiseringsprosess som medfører flytting av personell og enheter mellom sektorer. Dette har betydning både for budsjettoppfølgingen og for den administrative gjennomføringen. Flere av avvikene i rapporten skyldes organisatoriske endringer som ennå ikke er fullt ut budsjettmessig innarbeidet.

Sykefraværet i kommunen er fortsatt høyt, men viser samlet sett en viss forbedring sammenlignet med samme periode i fjor. Samtidig er det store variasjoner mellom sektorene. Enkelte tjenesteområder er særlig sårbare, og høyt fravær bidrar til økt vikarbruk, belastning på ansatte og risiko for merforbruk. Den økonomiske situasjonen gjør det krevende å håndtere bemanningsutfordringer uten at det får konsekvenser for tjenesteproduksjon og arbeidsmiljø.

Kommunedirektøren vurderer at videre økonomisk innstramming kan få personalmessige konsekvenser dersom det ikke lykkes å hente inn avvik gjennom naturlig tilpasning, effektivisering og budsjettreguleringer. Dette kan på sikt medføre behov for å vurdere stillingshjemler, organisering og prioritering av oppgaver.

Medvirkning fra Eldreråd, Råd for personer med funksjonsnedsettelse, Ungdomsråd

Økonomiske forhold
De økonomiske forholdene i saken er omfattende og berører både inntektssiden, utgiftssiden og kommunens finansielle stilling. Rapporten viser behov for budsjettreguleringer knyttet til blant annet reduserte inntekter fra vertskommunetilskudd, endrede ramme- og skatteanslag, økte renteutgifter, bortfall av budsjettert bruk av disposisjonsfond, samt sektorvise reguleringer innen oppvekst, helse og omsorg og samfunn.

Særlig alvorlig er det at kommunen ikke lenger har disposisjonsfond tilgjengelig som buffer, samtidig som det foreligger udekket drifts- og investeringsregnskap fra 2025. Prognosen for netto driftsresultat i

2026 er på et svært lavt nivå, og rapporten viser at det økonomiske handlingsrommet er minimalt. Selv med foreslåtte budsjettjusteringer og positiv effekt av lavere pensjonskostnader er kommunen utsatt for betydelig risiko dersom inntektene svikter ytterligere eller merforbrukene i sektorene øker.

Det er derfor nødvendig med tett oppfølging av budsjett og tiltak fram mot 2. tertial. Kommunedirektøren vil komme tilbake med oppdatert vurdering av utviklingen, herunder effekten av vedtatte reguleringer og behovet for eventuelle ytterligere grep.

Folkehelse
Klima-, miljø- og naturforhold

KONKLUSJON
Kommunedirektøren anbefaler at tertialrapport 1–2026 tas til orientering, og at foreslåtte budsjettreguleringer behandles som nødvendig oppfølging av rapporten. Rapporten viser at kommunen så langt i året har hatt en utvikling som krever aktiv styring og tydelig prioritering, og at det er avgjørende å bringe budsjettet nærmere faktisk driftsnivå.

På bakgrunn av rapporten vurderer kommunedirektøren at Sortland kommune står i en situasjon hvor det ikke er rom for å utsette nødvendige økonomiske tilpasninger. Tidlig politisk behandling av tertialrapporten og budsjettreguleringene er derfor viktig for å sikre forsvarlig økonomistyring, realistisk budsjettering og best mulig grunnlag for videre drift i 2026.

Vedlegg:
Presentasjon 1. tertial 2026
Tertialrapport 1-2026